

Ehdotus neuvoston päätökseksi siitä, että Euroopan yhteisö hyväksyy tiettyjen kansainvälistä ilmakuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistämistä tehdyn yleissopimuksen (Montrealin yleissopimuksen)

(2000/C 337 E/37)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

KOM(2000) 446 lopull. — 2000/0193(CNS)

(Komission esittämä 17 päivänä heinäkuuta 2000)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 80 artiklan yhdessä 300 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäisen virkkeen ja 300 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan kanssa,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Yhteisön lentoliikenteen harjoittajien on hyödyllistä toimia yhtenäisten ja selkeiden korvausvastuuta koskevien sääntöjen mukaisesti ja kyseisten sääntöjen olisi oltava samat kuin kolmansien maiden lentoliikenteen harjoittajiin sovellettavat säännöt.
- (2) Yhteisö osallistui 8 päivänä toukokuuta 1999 Montrealissa pidettyyn diplomaattikonferenssiin, jonka tuloksena tehtiin yleissopimus tiettyjen kansainvälistä ilmakuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistämistä (Montrealin yleissopimus).
- (3) Alueelliset taloudellisen yhdentymisen järjestöt, joilla on toimivaltaa tietyissä Montrealin yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa kysymyksissä, voivat tulla sen sopimuspuoliksi.
- (4) Yhteisö allekirjoitti Montrealin yleissopimuksen 9 päivänä joulukuuta 1999.

- (5) Yhteisöllä ja sen jäsenvaltioilla on jaettu toimivalta Montrealin yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa kysymyksissä. Tämän vuoksi yhteisön ja jäsenvaltioiden on tarpeen ratifioida se samanaikaisesti, jotta varmistetaan sen määräysten yhtenäinen ja täydellinen soveltaminen Euroopan unionissa,

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1 artikla

Tiettyjen kansainvälistä ilmakuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistämistä 28 päivänä toukokuuta 1999 tehty yleissopimus, jota kutsutaan Montrealin yleissopimukseksi, hyväksytään Euroopan yhteisön puolesta. Yleissopimuksen teksti esitetään tämän päätöksen liitteessä A.

2 artikla

Neuvoston puheenjohtaja tallettaa Euroopan yhteisön puolesta ratifioimiskirjan Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön pääsihteerin huostaan yleissopimuksen 53 artiklan mukaisesti yhdessä tämän päätöksen liitteenä B olevan toimivaltaa koskevan julistuksen kanssa.

Euroopan yhteisön ratifioimiskirja talletetaan samaan aikaan kaikkien jäsenvaltioiden ratifioimiskirjojen kanssa.

LIITE A

YLEISSOPIMUS ERÄIDEN KANSAINVÄLISTÄ ILMAKULJETUSTA KOSKEVIEN SÄÄNTÖJEN YHTENÄISTÄMISESTÄ

TÄMÄN YLEISSOPIMUKSEN SOPIMUSVALTIOT, JOTKA

OVAT TIETOISIA siitä merkityksestä, joka Varsovassa 12 päivänä lokakuuta 1929 allekirjoitetulla eräiden kansainvälistä ilmakuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistämistä koskevalla yleissopimuksella (jäljempänä Varsovan yleissopimus) sekä muilla kansainvälisillä asiakirjoilla on ilmailua koskevan kansainvälisen yksityisoikeuden yhtenäistämiseksi;

OVAT TIETOISIA tarpeesta ajanmukaistaa ja yhdistää Varsovan yleissopimus ja siihen liittyvät asiakirjat;

OVAT TIETOISIA siitä, että kuluttajien etujen suojelun varmistaminen on tärkeää kansainvälisissä ilmakuljetuksissa ja että täyden korvauksen periaatteeseen perustuvat oikeudenmukaiset korvaukset ovat tarpeen;

VAHVISTAVAT haluavansa kehittää kansainvälisiä ilmakuljetuksia järjestelmällisesti ja varmistaa matkustajien, matkatavaran ja tavarahan sujuvat kuljetukset Chicagossa 7 päivänä joulukuuta 1944 tehdyn kansainvälistä siviili-ilmailua koskevan yleissopimuksen periaatteiden ja tavoitteiden mukaisesti;

OVAT VAKUUTTUNEITA siitä, että valtioiden yhteistoiminta tiettyjen kansainvälisiä ilmakuljetuksia koskevien määräysten yhtenäistämiseksi ja kodifioimiseksi uuden yleissopimuksen muodossa on tarkoituksenmukainen keino saavuttaa oikeudenmukainen etujen tasapaino;

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

I LUKU

YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 artikla

Soveltamisala

1. Tätä yleissopimusta sovelletaan kaikkiin kansainvälisiin henkilöiden, matkatavaran tai tavarahan ilmakuljetuksiin, jotka suoritetaan maksua vastaan. Sitä sovelletaan myös ilmakuljetusyrityksen suorittamiin maksuttomiin lentokuljetuksiin.

2. Tässä yleissopimuksessa kansainvälisellä kuljetuksella tarkoitetaan jokaista kuljetusta, jonka lähtö- ja määräpaikka sijaitsevat siitä riippumatta, tapahtuuko kuljetuksessa keskeytys tai aluksen vaihdos, osapuolten välisen sopimuksen mukaisesti joko kahden sopimusvaltion alueella tai yhden sopimusvaltion alueella, jos on sovittu välilaskupaikasta toisen valtion alueella, vaikka tämä valtio ei olisi sopimusvaltio. Yhden sopimusvaltion alueella olevien kahden paikan välillä tapahtuva kuljetus, johon ei sisälly sovittua välilaskupaikkaa toisen valtion alueella, ei ole tässä yleissopimuksessa tarkoitettu kansainvälinen kuljetus.

3. Usean rahdinkuljettajan peräkkäin suorittama kuljetus katsotaan tätä yleissopimusta sovellettaessa yhdeksi jakamattomaksi kuljetukseksi riippumatta siitä, onko kuljetuksesta tehty yksi tai useampi sopimus, jos osapuolet ovat pitäneet sitä yhtenä suorituksena, eikä se menetä kansainvälistä luonnettaan pelkästään sen johdosta, että yksi tai useampi sopimus on määrä kokonaan täyttää saman valtion alueella.

4. Tätä yleissopimusta sovelletaan myös V luvussa tarkoitettuihin kuljetuksiin kyseisessä luvussa asetetuin ehdoin.

2 artikla

Valtion suorittamat kuljetukset ja postikuljetukset

1. Tätä yleissopimusta sovelletaan valtion tai laillisesti perustettujen valtion elinten suorittamiin kuljetuksiin, jos ne täyttävät 1 artiklassa asetetut ehdot.

2. Postikuljetuksessa rahdinkuljettaja on vastuussa ainoastaan kyseessä olevalle postihallinnolle rahdinkuljettajien ja postihallinnon välistä suhdetta koskevien sääntöjen mukaisesti.

3. Tämän artiklan 2 kappaleen määräystä lukuunottamatta tämän yleissopimuksen määräyksiä ei sovelleta postikuljetuksiin.

II LUKU

ASIAKIRJAT JA SOPIMUSPUOLTEN VELVOLLISUUDET, JOTKA LIITTYVÄT MATKUSTAJIEN, MATKATAVARAN JA TAVARAN KULJETUKSEEN

3 artikla

Matkustajat ja matkatavarat

1. Matkustajia kuljetettaessa matkustajille annetaan joko henkilökohtainen matkalippu tai ryhmälippu, jossa tulee mainita:

a) lähtö- ja määräpaikka;

b) vähintään yksi välilaskupaikka, jos lähtö- ja määräpaikka ovat yhden sopimusvaltion alueella ja jos on sovittu yhdestä tai useammasta välilaskupaikasta muun valtion alueella.

2. Tämän artiklan 1 kappaleessa tarkoitettu lippu voidaan korvata muulla kyseisessä kappaleessa mainittujen tietojen kirjaamistavalla. Jos tällaista muuta kirjaamistapaa käytetään, rahdinkuljettaja tarjoutuu antamaan matkustajalle kirjallisen asiakirjan kirjatusta tiedoista.

3. Rahdinkuljettaja antaa matkustajalle matkatavaroiden tunnistelipun kustakin kirjatusta matkatavarasta.

4. Matkustajalle annetaan kirjallinen ilmoitus siitä, että jos tätä yleissopimusta sovelletaan, se koskee rahdinkuljettajien korvausvastuuta ja voi rajoittaa vastuuta kuolemantapauksesta tai vahingosta, matkatavaran tuhoutumisesta, menetyksestä tai vahingoittumisesta sekä viivästyksestä.

5. Edellä olevien kappaleiden määräysten noudattamatta jättäminen ei vaikuta kuljetussopimuksen olemassaoloon tai pätevyteen, vaan siihen sovelletaan joka tapauksessa tämän yleissopimuksen määräyksiä, mukaan luettuna korvausvastuun rajoittamista koskevat määräykset.

4 artikla

Tavarat

1. Tavarat kuljetuksesta annetaan lentorahtikirja.

2. Lentorahtikirjan antaminen voidaan korvata muulla suoritettavaa kuljetusta koskevien tietojen kirjaamistavalla. Jos tällaista muuta kirjaamistapaa käytetään, rahdinkuljettaja antaa lähettäjälle tämän pyynnöstä kuitin, josta lähetys on tunnistettavissa ja joka takaa pääsyn tällä tavalla kirjattuihin tietoihin.

5 artikla

Lentorahtikirjan tai tavarakuitin sisältö

Lentorahtikirjassa tai tavarakuitissa tulee mainita:

a) lähtö- ja määräpaikka;

b) vähintään yksi välilaskupaikka, jos lähtö- ja määräpaikka ovat yhden sopimusvaltion alueella ja jos on sovittu yhdestä tai useammasta välilaskupaikasta muun valtion alueella; ja

c) lähetysten paino.

6 artikla

Tavaratyyppiä koskeva asiakirja

Tulli-, poliisi- ja muiden vastaavien viranomaismääräysten täyttämiseksi lähettäjää voidaan tarvittaessa vaatia antamaan asiakirja, josta ilmenee tavaratyyppi. Tämä määräys ei luo rahdinkuljettajalle velvollisuuksia, velvoitteita tai korvausvastuuta.

7 artikla

Lentorahtikirjan kuvaus

1. Lähettäjällä on tehtävä lentorahtikirjan kolmena alkuperäisenä kappaleena.

2. Ensimmäiseen kappaleeseen merkitään "rahdinkuljettajalle", ja rahdinkuljettaja allekirjoittaa sen. Toiseen kappaleeseen merkitään "vastaanottajalle", ja lähettäjällä ja rahdinkuljettajalla allekirjoittavat sen. Kolmannen kappaleen allekirjoittaa rahdinkuljettaja, joka antaa sen lähettäjälle sen jälkeen, kun tavara on vastaanotettu.

3. Rahdinkuljettajan ja lähettäjän allekirjoitukset voivat olla painettuja tai leimattuja.

4. Jos rahdinkuljettaja lähettäjän pyynnöstä tekee lentorahtikirjan, rahdinkuljettajan katsotaan tehneen sen lähettäjän puolesta, jollei toisin osoiteta.

8 artikla

Useampaa kuin yhtä kolia koskevat asiakirjat

Kun kolleja on useampi kuin yksi:

a) rahdinkuljettajalla on oikeus vaatia lähettäjää tekemään erilliset lentorahtikirjat;

b) lähettäjällä on oikeus vaatia rahdinkuljettajaa antamaan 4 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettua muuta kirjaamistapaa käytettäessä erilliset tavarakuitit.

9 artikla

Asiakirjoja koskevien määräysten rikkominen

Tämän yleissopimuksen 4–8 artiklan määräysten rikkominen ei vaikuta kuljetussopimuksen olemassaoloon tai pätevyteen, vaan siihen sovelletaan joka tapauksessa tämän yleissopimuksen määräyksiä, mukaan luettuina korvausvastuun rajoittamista koskevat määräykset.

10 artikla

Vastuu asiakirjojen sisältämisestä tiedoista

1. Lähettäjä on vastuussa niiden tavaraa koskevien tietojen ja ilmoitusten oikeellisuudesta, jotka lähettäjä on merkinnyt tai jotka on tämän puolesta merkitty lentorahtikirjaan tai jotka lähettäjä on antanut tai jotka on tämän puolesta annettu rahdinkuljettajalle tavarakuittiin merkittäväksi tai 4 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettulla muulla tavalla kirjattavaksi. Tätä määrystä sovelletaan myös silloin, kun lähettäjän puolesta toimiva henkilö on samalla rahdinkuljettajan asiamies.

2. Lähettäjä korvaa rahdinkuljettajalle kaikki vahingot, jotka tämä tai joku muu henkilö, jolle rahdinkuljettaja on vastuussa, on kärsinyt lähettäjän antamien tai tämän puolesta annettujen tietojen ja ilmoitusten määräysten vastaisuudesta, virheellisyydestä tai puutteellisuudesta.

3. Jollei tämän artiklan 1 ja 2 kappaleesta muuta johdu, rahdinkuljettaja korvaa lähettäjälle kaikki vahingot, jotka tämä tai joku muu, jolle lähettäjä on vastuussa, on kärsinyt niiden tietojen ja ilmoitusten määräysten vastaisuudesta, virheellisyydestä tai puutteellisuudesta, jotka rahdinkuljettaja on merkinnyt tai jotka on tämän puolesta merkitty tavarakuittiin tai on kirjattu 4 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettulla muulla tavalla.

11 artikla

Asiakirjojen todistusarvo

1. Jollei muuta näytetä, lentorahtikirja tai tavarakuitti on todisteena sopimuksen tekemisestä, tavarantoimituksesta ja siinä mainituista kuljetusehdoista.

2. Jollei muuta näytetä, lentorahtikirjan tai tavarakuitin tiedot tavarantoimituksen, mittojen ja pakkauksesta sekä kollien lukumäärästä ovat todisteena ilmoitetuista seikoista. Tavarantoimituksen määrää, tilavuutta ja kuntoa koskevilla tiedoilla ei ole todistusvoimaa rahdinkuljettajaa vastaan, paitsi jos tämä on tarkistanut tiedot lähettäjän läsnäollessa, ja tästä on merkintä lentorahtikirjassa tai tavarakuittissa, tai jos tiedot koskevat tavarantoimituksen ulkoista kuntoa.

12 artikla

Oikeus määrätä tavarasta

1. Jollei kuljetussopimuksesta johtuvien velvollisuuksien täyttämistä muuta johdu, lähettäjällä on oikeus määrätä tavarasta ottamalla se takaisin lähtö- tai määräpaikkakunnan lentoasemalla, pysäyttämällä se matkan aikana jollekin välilaskupaikalle, pyytämällä se luovutettavaksi määräpaikalla tai matkan aikana muulle henkilölle kuin alunperin määrätylle vastaanottajalle tai vaatimalla se palautettavaksi lähtöpaikkakunnan lentoasemalle. Lähettäjä ei saa käyttää tätä määräämis-oikeuttaan rahdinkuljet-

tajaa tai muita lähettäjiä haittaavalla tavalla, ja sen on korvattava kaikki tämän oikeuden käyttämisestä aiheutuvat kustannukset.

2. Jos lähettäjän ohjeiden noudattaminen on mahdotonta, rahdinkuljettajan on välittömästi ilmoitettava siitä lähettäjälle.

3. Jos rahdinkuljettaja toimii lähettäjän antamien tavaraa koskevien ohjeiden mukaisesti vaatimatta lähettäjälle annettua kappalletta lentorahtikirjasta tai tavarakuittista, rahdinkuljettaja on vastuussa vahingosta, joka tästä on saattanut aiheutua henkilölle, jolla on laillisesti hallussaan mainittu kappale lentorahtikirjasta tai tavarakuittista, tämän kuitenkin rajoittamatta rahdinkuljettajan oikeutta saada korvaus lähettäjältä.

4. Lähettäjän oikeus lakkaa sillä hetkellä, jolloin vastaanottajan oikeus 13 artiklan mukaisesti alkaa. Jollei vastaanottaja kuitenkaan hyväksy tavaraa tai jollei häntä tavoiteta, lähettäjä saa jälleen oikeuden määrätä tavarasta.

13 artikla

Tavarantoimitus

1. Jos lähettäjä ei ole käyttänyt 12 artiklan mukaista oikeuttaan, vastaanottajalla on oikeus vaatia rahdinkuljettajaa luovuttamaan tavara itselleen sen saavuttua määräpaikkaan edellyttäen kuitenkin, että vastaanottaja suorittaa asianmukaiset maksut ja noudattaa kuljetusehtoja.

2. Jollei toisin sovita, rahdinkuljettajan on heti tavarantoimituksen perille ilmoitettava siitä vastaanottajalle.

3. Jos rahdinkuljettaja myöntää tavarantoimituksen kadonneen tai jos tavara ei ole saapunut määräpaikkaan seitsemän päivän kuluessa siitä, kun sen olisi pitänyt tulla perille, vastaanottajalla on oikeus käyttää rahdinkuljettajaa vastaan kuljetussopimuksesta johtuvia oikeuksia.

14 artikla

Lähettäjän ja vastaanottajan oikeuksien käyttäminen

Lähettäjä ja vastaanottaja voivat kumpikin erikseen käyttää omissa nimissään kaikkia 12 ja 13 artiklan mukaisia oikeuksiaan riippumatta siitä, toimivatko ne oman etunsa tai toisen edun puolesta, edellyttäen kuitenkin, että ne täyttävät kuljetussopimuksessa asetetut velvoitteet.

15 artikla

Lähettäjän ja vastaanottajan väliset suhteet tai kolmansien osapuolten keskinäiset suhteet

1. Tämän yleissopimuksen 12, 13 ja 14 artiklan määräykset eivät vaikuta lähettäjän ja vastaanottajan välisiin suhteisiin eikä sellaisten kolmansien osapuolten keskinäisiin suhteisiin, jotka ovat saaneet oikeutensa joko lähettäjältä tai vastaanottajalta.

2. Tämän yleissopimuksen 12, 13 ja 14 artiklan määräyksiä voidaan muuttaa vain lentorahtikirjassa tai tavarakuitissa olevalla nimenomaisella määräyksellä.

16 artikla

Tulli- ja järjestysmääräykset ja muut viranomaismääräykset

1. Lähettäjän on annettava tulli- ja järjestysmääräysten ja muiden viranomaismääräysten edellyttämät tiedot ja asiakirjat ennen kuin tavara voidaan luovuttaa vastaanottajalle. Lähettäjän on korvattava rahdinkuljettajalle tällaisten tietojen tai asiakirjojen puuttumisesta, puutteellisuudesta tai määräystenvastaisuudesta aiheutuvat vahingot, jos vahinko ei johdu rahdinkuljettajan tai sen palveluksessa olevan henkilön tai asiamiehen virheestä tai laiminlyönnistä.

2. Rahdinkuljettaja ei ole velvollinen tutkimaan, ovatko tiedot tai asiakirjat oikeellisia tai täydellisiä.

III LUKU

RAHDINKULJETTAJAN KORVAUSVASTUU JA VAHINGONKORVAUSTEN LAAJUUS

17 artikla

Matkustajien kuolema ja loukkaantuminen – matkatavara-vahingot

1. Rahdinkuljettaja on vastuussa matkustajan kuolemasta tai ruumiinvammasta aiheutuneesta vahingosta ainoastaan sillä edellytyksellä, että kuoleman tai vamman aiheuttanut onnettomuus on tapahtunut ilma-aluksessa tai ilma-alukseen nousun tai siitä poistumisen yhteydessä.

2. Rahdinkuljettaja on vastuussa kirjatun matkatavaran tuhoutumisesta, katoamisesta tai vahingoittumisesta aiheutuneesta vahingosta ainoastaan sillä edellytyksellä, että tuhoutumisen, katoamisen tai vahingoittumisen aiheuttanut tapahtuma on tapahtunut ilma-aluksessa tai sellaisena aikana, jolloin kirjattu matkatavara on ollut rahdinkuljettajan huostassa. Rahdinkuljettaja ei kuitenkaan ole vastuussa, jos ja siinä määrin kuin vahinko on aiheutunut matkatavaran omasta viasta, laadusta tai puutteellisuudesta. Kirjaamattoman matkatavaran osalta, henkilökohtaiset tavarat mukaan luettuina, rahdinkuljettaja on vastuussa, jos vahinko on aiheutunut rahdinkuljettajan tai sen palveluksessa olevan henkilön tai asiamiehen virheestä.

3. Jos rahdinkuljettaja myöntää kirjatun matkatavaran katoamisen tai jos kirjattu matkatavara ei ole saapunut perille kahdenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona sen olisi pitänyt saapua, matkustajalla on oikeus käyttää rahdinkuljettajaa vastaan kuljetussopimuksen mukaisia oikeuksiaan.

4. Jollei toisin määrätä, tässä yleissopimuksessa käsitteellä "matkatavara" tarkoitetaan sekä kirjattua että kirjaamatonta matkatavaraa.

18 artikla

Tavaravahingot

1. Rahdinkuljettaja on vastuussa tavarán tuhoutumisesta, katoamisesta tai vahingoittumisesta aiheutuneesta vahingosta ainoastaan, kun vahinko on aiheutunut ilmakuljetuksen aikaisesta tapahtumasta.

2. Rahdinkuljettaja ei kuitenkaan ole vastuussa, jos ja siinä määrin kuin osoittautuu, että tuhoutuminen, katoaminen tai vahingoittuminen on johtunut yhdestä tai useammasta seuraavasta seikasta:

- a) tavarán omasta viasta, laadusta tai puutteellisuudesta;
- b) tavarán puutteellisesta pakkauksesta, kun tavarán on pakannut muu kuin rahdinkuljettaja tai sen palveluksessa oleva henkilö tai asiamies;
- c) sotatoimesta tai aseellisesta selkkauksesta;
- d) viranomaisen toimenpiteestä tavarán maahantuonnin, maasta viennin tai kauttakulun yhteydessä.

3. Tämän artiklan 1 kappaleessa tarkoitettu ilmakuljetus käsittää sen ajanjakson, jolloin tavara on rahdinkuljettajan huostassa.

4. Ilmakuljetus ei käsitä lentokentän ulkopuolella suoritettua maa-, meri- tai sisävesikuljetusta. Jos tällainen kuljetus kuitenkin suoritetaan ilmakuljetussopimuksen perusteella tavarán lastaamiseksi, luovuttamiseksi tai uudelleen lastaamiseksi, vahinkon katsotaan aiheutuneen ilmakuljetuksen aikaisesta tapahtumasta, jollei toisin osoiteta. Jos rahdinkuljettaja ilman lähettäjän suostumusta korvaa kokonaan tai osittain muulla kuljetustavalla sellaisen kuljetuksen, joka on osapuolten välisellä sopimuksella tarkoitettu ilmakuljetukseksi, tällaisen muun kuljetuksen katsotaan olevan osa ilmakuljetusta.

19 artikla

Viivästys

Rahdinkuljettaja on vastuussa vahingosta, joka on aiheutunut viivästyksestä matkustajien, matkatavaran tai tavarán ilmakuljetuksessa. Rahdinkuljettaja ei kuitenkaan ole vastuussa viivästyksestä aiheutuneesta vahingosta, jos se näyttää toteen, että rahdinkuljettaja ja sen palveluksessa olevat henkilöt ja asiamiehet ovat ryhtyneet vahingon välttämiseksi kaikkiin toimenpiteisiin, joita on voitu kohtuudella edellyttää, tai jos niiden on ollut mahdotonta ryhtyä tällaisiin toimenpiteisiin.

20 artikla

Vastuusta vapauttaminen

Jos rahdinkuljettaja näyttää toteen, että korvausta vaativan henkilön tai henkilön, jonka oikeudenomistaja korvausta vaativa henkilö on, oma huolimattomuus tai muu oikeudeton teko tai laiminlyönti on aiheuttanut vahingon tai on myötävaikuttanut vahingon syntymiseen, rahdinkuljettaja vapautetaan koko-

naan tai osittain vastuustaan kantajaa kohtaan niiltä osin kuin tämän huolimattomuus tai muu oikeudeton teko tai laiminlyönti on aiheuttanut vahingon tai on myötävaikuttanut vahingon syntymiseen. Jos korvausta vaatii matkustajan kuoleman tai loukkaantumisen johdosta muu henkilö kuin kyseinen matkustaja, rahdinkuljettaja vapautetaan myös kokonaan tai osittain vastuusta niiltä osin kuin kyseisen matkustajan huolimattomuus tai muu oikeudeton teko tai laiminlyönti on aiheuttanut vahingon tai on myötävaikuttanut vahingon syntymiseen. Tätä artiklaa sovelletaan tämän yleissopimuksen kaikkiin korvausvastuuta koskeviin määräyksiin, 21 artiklan 1 kappale mukaan luettuna.

21 artikla

Korvaukset matkustajien kuoleman- tai loukkaantumistapauksissa

1. Rahdinkuljettaja ei voi sulkea pois tai rajoittaa velvollisuuttaan maksaa 17 artiklan 1 kappaleen mukaisia vahingonkorvauksia, jotka ovat korkeintaan 100 000 erityisnosto-oikeutta matkustajaa kohden.
2. Rahdinkuljettaja ei ole velvollinen maksamaan 17 artiklan 1 kappaleen mukaisia vahingonkorvauksia niiltä osin kuin ne ylittävät 100 000 erityisnosto-oikeutta matkustajaa kohden, jos se näyttää toteen, että:
 - a) tällainen vahinko ei ole aiheutunut rahdinkuljettajan tai sen palveluksessa olevien henkilöiden tai asiamiesten huolimattomuudesta tai muusta oikeudettomasta teosta tai laiminlyönnistä; tai
 - b) tällainen vahinko on aiheutunut ainoastaan kolmannen osapuolen huolimattomuudesta tai muusta oikeudettomasta teosta tai laiminlyönnistä.

22 artikla

Korvausvastuun rajoittaminen viivästyksen, matkatavarain ja tavarain osalta

1. Henkilöiden kuljetuksessa rahdinkuljettajan korvausvastuu on 19 artiklan mukaisesta viivästyksestä aiheutuneen vahingon osalta rajoitettu 4 150 erityisnosto-oikeuteen matkustajaa kohden.
2. Matkatavarain kuljetuksessa rahdinkuljettajan korvausvastuu on matkatavarain tuhoutumisen, katoamisen, vahingoittumisen tai viivästyksen osalta rajoitettu 1 000 erityisnosto-oikeuteen matkustajaa kohden, ellei matkustaja ole kirjattua matkatavaraa rahdinkuljettajalle jättäessään tehnyt erityistä ilmoitusta matkatavarain perille toimittamiseen liittyvästä etuudesta ja suorittanut mahdollisesti vaadittavaa lisämaksua. Tässä tapauksessa rahdinkuljettaja on velvollinen suorittamaan korvauksena enintään ilmoitetun määrän, ellei se näytä toteen, että ilmoitettu määrä ylittää matkustajan ilmoittaman erityisen etuuden todellisen arvon.
3. Tavarain kuljetuksessa rahdinkuljettajan korvausvastuu on tavarain tuhoutumisen, katoamisen, vahingoittumisen tai viiväs-

tyksen osalta rajoitettu 17 erityisnosto-oikeuteen kilogrammaa kohden, ellei lähettäjä ole kyllä rahdinkuljettajalle jättäessään tehnyt erityistä ilmoitusta tavarain perille toimittamiseen liittyvästä etuudesta ja suorittanut mahdollisesti vaadittavaa lisämaksua. Tässä tapauksessa rahdinkuljettaja on velvollinen suorittamaan korvauksena enintään ilmoitetun määrän, ellei se näytä toteen, että ilmoitettu määrä ylittää lähettäjän ilmoittaman erityisen etuuden todellisen arvon.

4. Mikäli osa tavarasta tai sen sisällöstä tuhoutuu, katoaa, vahingoittuu tai viivästyy, rahdinkuljettajan korvausvastuun rajaa määritettäessä otetaan huomioon vain kyseisen kollin tai kyseisten kollien kokonaispaino. Jos tavarain osan tai sen sisällön tuhoutuminen, katoaminen, vahingoittuminen tai viivästys kuitenkin vaikuttaa samaan lentorahtikirjaan tai tavarakuittiin merkittyjen tai, jos asiakirjaa ei ole annettu, 4 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettulla muulla tavalla kirjattujen kollien arvoon, on myös viimeksi mainittujen kollien kokonaispaino otettava huomioon korvausvastuun rajaa määritettäessä.

5. Tämän artiklan 1 ja 2 kappaleen edellä olevia määräyksiä ei sovelleta, jos osoitetaan, että vahinko on johtunut rahdinkuljettajan, sen palveluksessa olevien henkilöiden tai asiamiesten teosta tai laiminlyönnistä, jonka tarkoituksena on ollut vahingon aiheuttaminen, tai huolimattomuudesta ja tietoisena siitä, että teko tai laiminlyönti todennäköisesti aiheuttaa vahingon, edellyttäen kuitenkin, että palveluksessa olevan henkilön tai asiamiehen teon tai laiminlyönnin osalta osoitetaan myös, että tämä palveluksessa oleva henkilö tai asiamies on toiminut toimeksiantonsa mukaisesti.

6. Tässä artiklassa ja 21 artiklassa määrätyt rajat eivät estä tuomioistuinta määräämstä oman maansa lainsäädännön mukaisesti maksettavaksi lisäksi oikeudenkäyntikuluja ja muita kantajalle kanteesta aiheutuneita kuluja kokonaan tai osaksi, korot mukaan luettuina. Edellä olevaa määräystä ei sovelleta, jos myönnetty vahingonkorvaukset ilman oikeudenkäyntikuluja ja muita kanteesta aiheutuvia kuluja eivät ylitä määrää, jonka rahdinkuljettaja on kirjallisesti tarjonnut kantajalle kuuden kuukauden kuluessa tapahtumasta, joka on aiheuttanut vahingon, tai ennen kanteen nostamista, jos tämä tapahtuu mainittua ajankohtaa myöhemmin.

23 artikla

Rahayksikköjen muuntaminen

1. Tässä yleissopimuksessa erityisnosto-oikeuksina ilmaistujen määrien katsotaan viittaavan Kansainvälisen valuuttarahaston määrittelemään erityisnosto-oikeuteen. Kun korvausasia on saatettu tuomioistuimen ratkaistavaksi, nämä määrät muutetaan kansalliseksi valuutaksi sen arvon mukaan, joka kyseisellä valuutalla on tuomion antamispäivänä suhteessa erityisnosto-oikeuteen. Kansainvälisen valuuttarahaston jäsenenä olevan sopimusvaltion kansallisen valuutan arvo suhteessa erityisnosto-oikeuteen lasketaan sen arvostusmenetelmän mukaan, jota Kansainvälinen valuuttarahasto on tuomion antamispäivänä soveltanut toiminnoissaan ja toimenpiteissään. Kansainvälisen valuuttarahaston ulkopuolisen sopimusvaltion kansallisen valuutan arvo suhteessa erityisnosto-oikeuteen lasketaan tämän sopimusvaltion määrittämällä tavalla.

2. Valtiot, jotka eivät ole Kansainvälisen valuuttarahaston jäseniä ja joiden laki ei mahdollista tämän artiklan 1 kappaleen määräysten soveltamista, voivat kuitenkin ratifioidessaan tämän yleissopimuksen, liittyessään siihen tai milloin tahansa sen jälkeen antaa selityksen, jonka mukaan niiden alueella tapahtuvassa oikeudenkäynnissä rahdinkuljettajan korvausvastuu on rajoitettu 21 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa 1 500 000 rahayksikköön matkustajaa kohden, 22 artiklan 1 kappaleessa tarkoitetuissa tapauksissa 62 500 rahayksikköön matkustajaa kohden, 22 artiklan 2 kappaleessa tarkoitetuissa tapauksissa 15 000 rahayksikköön matkustajaa kohden ja 22 artiklan 3 kappaleessa tarkoitetuissa tapauksissa 250 rahayksikköön kilogrammaa kohden. Tämä rahayksikkö vastaa kuuttakymmentäviittä ja puolta milligrammaa yhdeksänsadan tuhannesosan pitoista kultaa. Nämä määrät voidaan pyöristää, kun ne muunnetaan kyseessä olevaksi kansalliseksi valuutaksi. Määrät muutetaan kansalliseksi valuutaksi kyseisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

3. Tämän artiklan 1 kappaleen viimeisessä virkkeessä mainittu laskutoimitus ja tämän artiklan 2 kappaleessa mainittu muuntaminen suoritetaan siten, että 21 ja 22 artiklassa tarkoitetuille määrille annetaan sopimusvaltion kansallisessa valuutassa mahdollisuuksien mukaan sama reaaliarvo, joka seuraisi tämän artiklan 1 kappaleen kolmen ensimmäisen virkkeen määrästysten soveltamisesta. Tallettaessaan tämän yleissopimuksen ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan, sopimusvaltiot antavat tallettajalle tiedoksi tapauskohtaisesti joko tämän artiklan 1 kappaleen mukaisen laskutavan tai tämän artiklan 2 kappaleen mukaisen muuntamisen tuloksen sekä tällaisessa laskutavassa tai muuntamisen tuloksessa tapahtuneet muutokset.

24 artikla

Korvausvastuun rajojen tarkistaminen

1. Tallettaja tarkistaa 21, 22 ja 23 artiklassa määrättyt korvausvastuun rajat viiden vuoden välein siten, että ensimmäinen tarkistus suoritetaan tämän yleissopimuksen voimaantulopäivää seuraavan viidennen vuoden lopussa tai, ellei yleissopimus tule voimaan viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona se avataan allekirjoittamista varten, tarkistus suoritetaan vuoden kuluessa yleissopimuksen voimaantulosta käyttäen viitteenä inflaatiotekijää, joka vastaa sitä inflaation tasoa, joka on kertynyt edellisestä korvausvastuun rajojen muutoksesta tai ensi vaiheessa yleissopimuksen voimaantulosta lähtien, sanotun kuitenkin vaikkamatta tämän yleissopimuksen 25 artiklan määräysten soveltamiseen ja jollei alla olevasta 2 kappaleesta muuta johdu. Inflaation taso, jota käytetään inflaatiotekijän määrittämiseksi, on niiden valtioiden kuluttajahintaindeksin vuosittaisen nousun tai laskun painotettu keskiarvo, joiden valuutat muodostavat 23 artiklan 1 kappaleessa mainitun erityisnosto-oikeuden.

2. Jos edeltävässä kappaleessa tarkoitettujen tarkistuksen tuloksena todetaan, että inflaatiotekijä on ylittänyt 10 prosenttia, tallettaja ilmoittaa sopimusvaltioille korvausvastuun rajojen muuttamisesta. Tällainen muutos tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun muutoksesta on ilmoitettu sopimusvaltioille. Jos kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun muutoksesta on ilmoitettu sopimusvaltioille, sopimusvaltioiden enemmistö on ilmoittanut tallettajalle, että ne eivät hyväksy muutosta, se ei tule voimaan, ja tallettaja saattaa asian sopimusvaltioiden kokouksen käsiteltäväksi. Tallettaja ilmoittaa välittömästi kaikille sopimusvaltioille kaikkien muutosten voimaantulosta.

3. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 1 kappaleessa määrätään, tämän artiklan 2 kappaleessa tarkoitettua menettelyä sovelletaan aina, kun yksi kolmasosa sopimusvaltioista ilmoittaa sitä haluavansa ja sillä edellytyksellä, että 1 kappaleessa tarkoitettu inflaatiotekijä on ylittänyt 30 prosenttia edellisen muutoksen jälkeen tai tämän yleissopimuksen voimaantulopäivän jälkeen, ellei korvausvastuun rajoja ole muutettu aikaisemmin. Myöhemmät tämän artiklan 1 kappaleen mukaiset tarkistukset suoritetaan viiden vuoden välein, ensimmäisen kerran tämän kappaleen mukaisten tarkistusten päivämäärää seuraavan viidennen vuoden lopussa.

25 artikla

Korvausvastuun rajoittamista koskeva määräys

Rahdinkuljettaja voi määrätä, että kuljetussopimukseen sovellettavat korvausvastuun rajat ovat korkeammat kuin tässä yleissopimuksessa määrättyt rajat tai että korvausvastuuta ei rajoiteta ollenkaan.

26 artikla

Sopimusehtojen pätemättömyys

Sopimusehdot, joiden tarkoituksena on vapauttaa rahdinkuljettaja korvausvastuusta tai määrätä korvausvastuulle alempi raja kuin tässä yleissopimuksessa määrätään, ovat pätemättömiä, mutta tällaisten ehtojen pätemättömyys ei kuitenkaan tee koko kuljetussopimusta pätemättömäksi, vaan siihen sovelletaan edelleen tämän yleissopimuksen määräyksiä.

27 artikla

Sopimusvapaus

Tämän yleissopimuksen määräykset eivät estä rahdinkuljettajaa kieltäytymästä kuljetussopimuksesta, luopumasta tämän yleissopimuksen mukaisesta suojasta tai asettamasta ehtoja, jotka eivät ole ristiriidassa tämän yleissopimuksen määräysten kanssa.

28 artikla

Ennakkomaksut

Mikäli lento-onnettomuus aiheuttaa matkustajien kuoleman tai loukkaantumisen, rahdinkuljettaja suorittaa viipymättä kansallisen lainsäädäntönsä sitä edellyttäessä ennakkomaksuja luonnolliselle henkilölle tai henkilöille, joilla on oikeus vaatia korvauksia, täyttääkseen tällaisten henkilöiden välittömän taloudellisen tarpeen. Tällaiset ennakkomaksut eivät kuitenkaan tarkoita korvausvastuun myöntämistä, ja ne voidaan vähentää rahdinkuljettajan myöhemmin maksamista vahingonkorvauksista.

29 artikla

Korvausvaatimusten perusta

Matkustajien, matkatavaran ja tavaran kuljetuksessa vahingonkorvauskanne voidaan riippumatta siitä, perustuuko se tähän yleissopimukseen, sopimukseen tai muuhun kanneperusteeseen, nostaa ainoastaan tässä yleissopimuksessa määrättyjen ehtojen ja korvausvastuun rajojen mukaisesti, tämän kuitenkin vaikuttamatta siihen, kenellä on oikeus nostaa kanne ja mikä kunkin henkilön oikeuden sisältö on. Tällaisen kanteen osalta ei voida periä rangaistusluonteisia, tai muita täyden vahingon määrän ylittäviä korvauksia.

30 artikla

Rahdinkuljettajan palveluksessa olevat henkilöt ja asiamiehet – korvausvaatimusten yhdistäminen

1. Jos rahdinkuljettajan palveluksessa olevaa henkilöä tai asiamiestä vastaan nostetaan kanne, joka johtuu tässä yleissopimuksessa tarkoitettusta vahingosta, tällaisella palveluksessa olevalla henkilöllä tai asiamiehellä on, mikäli hän näyttää toimineensa toimeksiantonsa mukaisesti, oikeus vedota samoihin ehtoihin ja korvausvastuun rajoihin, joihin rahdinkuljettajalla itsellään on oikeus vedota tämän yleissopimuksen nojalla.

2. Korvauksen yhteismäärä, joka rahdinkuljettaja ja sen palveluksessa oleva henkilö tai asiamies voidaan velvoittaa maksamaan, ei tässä tapauksessa saa ylittää mainittuja korvausvastuun rajoja.

3. Tavarankuljetusta lukuunottamatta tämän artiklan 1 ja 2 kappaleen määräyksiä ei sovelleta, jos näytetään toteen, että vahinko on aiheutunut rahdinkuljettajan palveluksessa olevan henkilön tai asiamiehen teosta tai laiminlyönnistä, jonka tarkoituksena on ollut vahingon aiheuttaminen tai joka on tehty törkeästä huolimattomuudesta ja tietoisena siitä, että teko tai laiminlyönti todennäköisesti aiheuttaa vahingon.

31 artikla

Korvausvaatimusten ilmoittaminen

1. Jollei muuta näytetä, se, että vastaanottaja on vastaanottanut kirjatun matkatavaran tai tavarankuljetuksen tekemättä muistutusta, on todisteena siitä, että matkatavara tai tavara on toimitettu hyvässä kunnossa ja kuljetusasiakirjan tai 3 artiklan 2 kappaleessa ja 4 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettulla muulla tavalla kirjattujen tietojen mukaisesti.

2. Vastaanottajan on tehtävä vahinkoa koskeva muistutus rahdinkuljettajalle heti kun vahinko on havaittu, kuitenkin matkatavaran osalta viimeistään seitsemän ja tavarankuljetuksen osalta neljäntoista päivän kuluessa vastaanottamispäivästä. Viivästymistä koskeva muistutus on tehtävä viimeistään kahdenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun matkatavara tai tavara toimitettiin vastaanottajalle.

3. Muistutus on aina tehtävä kirjallisesti, ja se on annettava tai lähetettävä edellä mainittujen määräaikojen kuluessa.

4. Jos edellä mainittujen määräaikojen kuluessa ei ole tehty muistutusta, rahdinkuljettajaa vastaan ei voida nostaa kannetta, ellei tämä ole syyllistynyt petokseen.

32 artikla

Vahingosta vastuussa olevan henkilön kuolema

Mikäli vahingosta vastuussa oleva henkilö kuolee, vahingonkorvauskanne voidaan nostaa tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti niitä henkilöitä vastaan, jotka lainmukaisesti edustavat hänen jäämistöään.

33 artikla

Tuomioistuimen toimivalta

1. Vahingonkorvauskanne tulee kantajan valinnan mukaan panna vireille jonkin sopimusvaltion alueella joko rahdinkuljettajan kotipaikan tai pääasiallisen toimipaikan tuomioistuimessa,

sellaisen toimipaikan tuomioistuimessa, jonka välityksellä kuljetussopimus on tehty, taikka määräpaikan tuomioistuimessa.

2. Matkustajan kuoleman- tai loukkaantumistapauksesta aiheutuva vahingonkorvauskanne voidaan panna vireille jossakin tämän artiklan 1 kappaleessa mainitussa tuomioistuimessa tai sen sopimusvaltion alueella, jossa matkustajalla on onnettomuuden aikaan pääasiallinen ja vakinainen asuinpaikka ja jonne tai josta rahdinkuljettaja järjestää matkustajien ilmakuljetuksia joko omilla ilma-aluksillaan tai kaupallisen sopimuksen mukaisesti muun rahdinkuljettajan ilma-aluksilla ja jossa tämä rahdinkuljettaja harjoittaa matkustajien ilmakuljetuksiin liittyvää liiketoimintaa tiloissa, jotka se itse tai muu rahdinkuljettaja, jonka kanssa se on tehnyt kaupallisen sopimuksen, on vuokrannut tai omistaa.

3. Tämän artiklan 2 kappaleessa

a) "kaupallinen sopimus" tarkoittaa sopimusta, joka ei ole asiainvälisessä sopimuksessa ja joka on tehty rahdinkuljettajien välillä yhteisten ilmakuljetuspalvelujen tarjoamisesta matkustajille;

b) "pääasiallinen ja vakinainen asuinpaikka" tarkoittaa yhtä määrättyä ja vakinaista asuinpaikkaa, joka matkustajalla on onnettomuuden aikaan. Matkustajan kansallisuus ei ole ratkaiseva tekijä asuinpaikan määrittämisen osalta.

4. Oikeudenkäyntimenettelyyn sovelletaan asiaa käsittelevän tuomioistuimen sijaintivaltion lainsäädäntöä.

34 artikla

Välimiesmenettely

1. Tavarankuljetusta koskevan sopimuksen osapuolet voivat tämän artiklan määräyksiä noudattaen sopia, että rahdinkuljettajan tähän yleissopimukseen perustuvaa korvausvastuuta koskeva riita ratkaistaan välimiesmenettelyn avulla. Välimiesmenettelyä koskeva sopimus on tehtävä kirjallisesti.

2. Välimiesmenettely suoritetaan kantajan valinnan mukaan jollakin 33 artiklassa tarkoitettulla lainkäyttöalueella.

3. Välimies tai välimiesoikeus soveltaa tämän yleissopimuksen määräyksiä.

4. Tämän artiklan 2 ja 3 kappaleen määräysten katsotaan olevan osa jokaista välimiesmenettelyä koskevaa lauseketta tai sopimusta, ja sellaiset välimiesmenettelyä koskevan lausekkeen tai sopimuksen ehdot, jotka ovat näiden määräysten vastaisia, ovat pätemättömiä.

35 artikla

Kanneoikeuden vanhentuminen

1. Oikeus vahingonkorvauksiin lakkaa, jos kannetta ei nosteta kahden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona ilma-alus on saapunut määräpaikkaan tai jona sen olisi pitänyt saapua määräpaikkaan, tai siitä päivästä, jona kuljetus on keskeytynyt.

2. Kyseisen ajanjakson laskutapa määräytyy asiaa käsittelevän tuomioistuimen sijaintivaltion lainsäädännön mukaisesti.

36 artikla

Peräkkäiset kuljetukset

1. Mikäli kuljetus on usean rahdinkuljettajan peräkkäin suoritettava ja vastaa 1 artiklan 3 kappaleen määritelmää, kuhunkin matkustajaa, matkatavaraa tai tavaraa kuljettavaan rahdinkuljettajaan sovelletaan tämän yleissopimuksen määräyksiä, ja sen katsotaan olevan yksi kuljetussopimuksen osapuolista siinä määrin kuin kuljetussopimus koskee sitä kuljetuksen osaa, joka suoritetaan kyseisen rahdinkuljettajan valvonnassa.

2. Tällaisen kuljetuksen osalta matkustaja tai henkilö, joka on oikeutettu henkilökohtaiseen korvaukseen, voi nostaa kanteen ainoastaan sitä rahdinkuljettajaa vastaan, joka on suorittanut sen kuljetuksen, jonka aikana vahinko tai viivästys on tapahtunut, lukuunottamatta tapauksia, joissa ensimmäinen rahdinkuljettaja on nimenomaisesti sopinut ottavansa vastuun koko matkasta.

3. Matkatavaran tai tavarahan osalta matkustajalla tai lähettäjällä on kanne-oikeus ensimmäistä rahdinkuljettajaa vastaan, ja matkatavaran tai tavarahan vastaanottajalla on kanne-oikeus viimeistä rahdinkuljettajaa vastaan, ja lisäksi kukin matkustaja, lähettäjä tai vastaanottaja voi nostaa kanteen sitä rahdinkuljettajaa vastaan, joka on suorittanut sen kuljetuksen, jonka aikana tuhoutuminen, katoaminen, vahinko tai viivästys on tapahtunut. Nämä rahdinkuljettajat ovat yhteisvastuullisesti vastuussa matkustajalle, lähettäjälle tai vastaanottajalle.

37 artikla

Takautumisoikeus kolmansia osapuolia kohtaan

Mikään tässä yleissopimuksessa ei vaikuta siihen, onko sen määräysten mukaisesti vahingosta vastuussa olevalla henkilöllä takautumisoikeus muuta henkilöä kohtaan.

IV LUKU

YHDISTETTY KULJETUKSET

38 artikla

Yhdistetty kuljetukset

1. Mikäli yhdistetty kuljetus suoritetaan osittain ilmakuljetuksena ja osittain muuta kuljetustapaa käyttäen, tämän yleissopimuksen määräyksiä sovelletaan 18 artiklan 4 kappaleen määräysten mukaisesti ainoastaan ilmakuljetukseen edellyttäen kuitenkin, että ilmakuljetus täyttää 1 artiklassa asetetut ehdot.

2. Mikään tässä yleissopimuksessa ei estä yhdistetyn kuljetuksen osapuolia sisällyttämästä ilmakuljetusta koskevaan asiakirjaan ehtoja, jotka koskevat muita kuljetustapoja, edellyttäen kuitenkin, että tämän yleissopimuksen määräyksiä noudatetaan ilmakuljetuksen osalta.

V LUKU

MUUN HENKILÖN KUIN SOPIMUKSEN TEHNEEN RAHDINKULJETTAJAN SUORITTAMAT KULJETUKSET

39 artikla

Sopimuksen tehnyt rahdinkuljettaja – tosiasiallinen rahdinkuljettaja

Tämän luvun määräyksiä sovelletaan, kun henkilö, jäljempänä "sopimuksen tehnyt rahdinkuljettaja", valtuuttavana osapuolena tekee tämän yleissopimuksen alaan kuuluvan kuljetussopimuksen matkustajan tai lähettäjän tai sellaisen henkilön kanssa, joka toimii matkustajan tai lähettäjän lukuun, ja toinen henkilö, jäljempänä "tosiasiallinen rahdinkuljettaja", suorittaa kuljetuksen sopimuksen tehneen rahdinkuljettajan valtuutuksella kokonaan tai osittain, mutta ei ole kyseisen kuljetuksen osalta tässä yleissopimuksessa tarkoitettu peräkkäinen rahdinkuljettaja. Tällaisen valtuutuksen katsotaan olevan olemassa, ellei toisin todisteta.

40 artikla

Sopimuksen tehneen rahdinkuljettajan ja tosiasiallisen rahdinkuljettajan korvausvastuu

Jos tosiasiallinen rahdinkuljettaja suorittaa kokonaan tai osittain kuljetuksen, joka 39 artiklassa tarkoitettun sopimuksen mukaan kuuluu tämän yleissopimuksen soveltamisalaan, sekä sopimuksen tehneeseen rahdinkuljettajaan että tosiasialliseen rahdinkuljettajaan sovelletaan tämän yleissopimuksen määräyksiä, ellei tässä luvussa toisin määrätä; yleissopimusta sovelletaan sopimuksen tehneeseen rahdinkuljettajaan koko sopimuksen mukaisen kuljetuksen osalta ja tosiasialliseen rahdinkuljettajaan ainoastaan sen suorittaman kuljetuksen osalta.

41 artikla

Keskinäinen korvausvastuu

1. Tosiasiallisen rahdinkuljettajan tekojen ja laiminlyöntien sekä toimeksiantonsa mukaisesti toimivien, rahdinkuljettajan palveluksessa olevien henkilöiden ja asiamiesten tekojen ja laiminlyöntien katsotaan tosiasiallisen rahdinkuljettajan suorittaman kuljetuksen osalta olevan myös sopimuksen tehneen rahdinkuljettajan tekoja ja laiminlyöntejä.

2. Sopimuksen tehneen rahdinkuljettajan tekojen ja laiminlyöntien sekä toimeksiantonsa mukaisesti toimivien, rahdinkuljettajan palveluksessa olevien henkilöiden ja asiamiesten tekojen ja laiminlyöntien katsotaan tosiasiallisen rahdinkuljettajan suorittaman kuljetuksen osalta olevan myös tosiasiallisen rahdinkuljettajan tekoja ja laiminlyöntejä. Tällaisista teoista tai laiminlyönneistä tosiasialliselle rahdinkuljettajalle aiheutuva korvausvastuu ei kuitenkaan ylitä 21, 22, 23 ja 24 artiklassa määrättyjä rajoja. Sellainen erityissopimus, jonka nojalla sopimuksen tehnyt rahdinkuljettaja hyväksyy velvoitteita, jotka eivät perustu tähän yleissopimukseen, tai tämän yleissopimuksen mukaisista oikeuksista tai suojasta luopuminen taikka tavarahan perille toimittamiseen liittyvästä etuudesta annettu 22 artiklassa tarkoitettu erityinen ilmoitus ei koske tosiasiallista rahdinkuljettajaa, ellei tämä ole sitä hyväksynyt.

42 artikla

Muistutusten ja ohjeiden vastaanottaja

Rahdinkuljettajalle tämän yleissopimuksen mukaisesti tehtävillä muistutuksilla ja annettavilla ohjeilla on sama vaikutus riippumatta siitä, osoitetaanko ne sopimuksen tehneelle rahdinkuljettajalle vai tosiasialliselle rahdinkuljettajalle. Tämän yleissopimuksen 12 artiklassa tarkoitetuilla ohjeilla on kuitenkin vaikutuksia ainoastaan, kun ne on osoitettu sopimuksen tehneelle rahdinkuljettajalle.

43 artikla

Rahdinkuljettajan palveluksessa olevat henkilöt ja asiamiehet

Kun kyseessä on tosiasiallisen rahdinkuljettajan suorittama kuljetus, tosiasiallisen rahdinkuljettajan tai sopimuksen tehneen rahdinkuljettajan palveluksessa oleva henkilö tai asiamies voi, mikäli hän voi osoittaa toimineensa toimeksiantonsa mukaisesti, vedota samoihin ehtoihin ja korvausvastuun rajoihin, joita sovelletaan tämän yleissopimuksen mukaan rahdinkuljettajaan, jonka palveluksessa hän on, ellei näytetä, että hän on toiminut tavalla, joka estää korvausvastuun rajoihin vetoamisen tämän yleissopimuksen mukaisesti.

44 artikla

Vahingonkorvausten yhdistäminen

Kun kyseessä on tosiasiallisen rahdinkuljettajan suorittama kuljetus, korvauksen kokonaismäärä, joka vaaditaan tältä rahdinkuljettajalta ja sopimuksen tehneeltä rahdinkuljettajalta sekä niiden palveluksessa olevilta henkilöiltä ja asiamiehiltä, jotka ovat toimineet toimeksiantonsa mukaisesti, ei saa ylittää sitä enimmäismäärää, joka tämän yleissopimuksen mukaan voidaan määrätä joko tosiasiallisen tai sopimuksen tehneen rahdinkuljettajan maksettavaksi, eikä ketään mainituista henkilöistä velvoiteta suorittamaan sellaista määrää, joka ylittää kyseiseen henkilöön sovellettavan korvausvastuun rajan.

45 artikla

Korvausvaatimusten vastaanottaja

Kun kyseessä on tosiasiallisen rahdinkuljettajan suorittama kuljetus, vahingonkorvauskanne voidaan nostaa kantajan valinnan mukaan joko kyseistä rahdinkuljettajaa tai sopimuksen tehnyttä rahdinkuljettajaa vastaan tai molempia vastaan yhdessä tai erikseen. Jos kanne nostetaan ainoastaan yhtä rahdinkuljettajaa vastaan, tällä rahdinkuljettajalla on oikeus vaatia, että toinen rahdinkuljettaja liitetään mukaan oikeudenkäyntiin, jolloin oikeudenkäyntimenettelyyn ja oikeusvaikutuksiin sovelletaan asiaa käsittelevän tuomioistuimen sijaintivaltion lainsäädäntöä.

46 artikla

Ylimääräinen toimivalta

Tämän yleissopimuksen 45 artiklassa tarkoitettu vahingonkorvauskanne tulee kantajan valinnan mukaan panna vireille jonkin sopimusvaltion alueella joko siinä tuomioistuimessa, jossa kanne voidaan 33 artiklan määräysten mukaisesti nostaa sopimuksen tehnyttä rahdinkuljettajaa vastaan, tai siinä tuomioistuimessa, jonka toimivaltaan rahdinkuljettajan kotipaikka tai pääasiallinen toimipaikka kuuluu.

47 artikla

Sopimusehtojen pätemättömyys

Sopimusehdot, joiden tarkoituksena on vapauttaa sopimuksen tehnyt tai tosiasiallinen rahdinkuljettaja tämän luvun mukaisesta korvausvastuusta tai määrätä korvausvastuulle alempi raja kuin se raja, joka tämän luvun mukaan on sovellettavissa, ovat pätemättömiä, mutta tällaisten ehtojen pätemättömyys ei kuitenkaan tee koko kuljetussopimusta pätemättömäksi, vaan siihen sovelletaan edelleen tämän luvun määräyksiä.

48 artikla

Sopimuksen tehneen rahdinkuljettajan ja tosiasiallisen rahdinkuljettajan keskinäiset suhteet

Lukuun ottamatta 45 artiklan määräyksiä mikään tässä luvussa ei vaikuta rahdinkuljettajien keskinäisiin oikeuksiin ja velvollisuuksiin, mukaan luettuna mahdollinen takautumisoikeus tai oikeus hyvitykseen.

VI LUKU

MUUT MÄÄRÄYKSET

49 artikla

Pakollinen soveltaminen

Kuljetussopimukseen sisältyvät ehdot tai ennen vahingon tapahtumista tehdyt erityissopimukset, joilla osapuolet pyrkivät rikkomaan tämän yleissopimuksen määräyksiä joko päättämällä sovellettavasta laista tai muuttamalla tuomioistuimen toimivaltaa koskevia määräyksiä, ovat pätemättömiä.

50 artikla

Vakuutus

Sopimusvaltiot edellyttävät, että rahdinkuljettajilla on voimassa riittävä vakuutus, joka kattaa niille tämän yleissopimuksen nojalla kuuluvan vastuun. Sopimusvaltio, johon rahdinkuljettaja suorittaa kuljetuksia, voi edellyttää tämän toimittavan todisteet siitä, että sillä on voimassa riittävä vakuutus, joka kattaa sille tämän yleissopimuksen nojalla kuuluvan vastuun.

51 artikla

Poikkeuksellisissa olosuhteissa suoritettut kuljetukset

Tämän yleissopimuksen 3–5, 7 ja 8 artiklan määräyksiä, jotka liittyvät kuljetusasiakirjoihin, ei sovelleta, jos kuljetus on suoritettu poikkeuksellisissa olosuhteissa ja rahdinkuljettajan tavantomaisen liiketoiminnan ulkopuolella.

52 artikla

Päivän määritelmä

Tässä yleissopimuksessa "päivällä" tarkoitetaan kalenteripäivää eikä arkipäivää.

VII LUKU

LOPPUMÄÄRÄYKSET

53 artikla

Allekirjoittaminen, ratifiointi ja voimaantulo

1. Tämä yleissopimus on avoinna allekirjoittamista varten Montrealissa 28 päivänä toukokuuta 1999 valtioille, jotka osallistuivat Montrealissa 10–28 päivänä toukokuuta 1999 pidettyyn kansainväliseen ilmailuoikeuden konferenssiin. Yleissopimus on 28. toukokuuta 1999 jälkeen avoinna allekirjoittamista varten kaikille valtioille Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön päämajassa Montrealissa, kunnes se tulee voimaan tämän artiklan 6 kappaleen mukaisesti.

2. Tämä yleissopimus on vastaavasti avoinna allekirjoittamista varten alueellisille taloudellisen yhdentymisen järjestöille. Tässä yleissopimuksessa "alueellinen taloudellisen yhdentymisen järjestö" tarkoittaa jonkin alueen täysivaltaisten valtioiden perustamaa järjestöä, jolla on toimivaltaa tietyissä tämän yleissopimuksen alaan kuuluvissa asioissa ja joka on asianmukaisesti valtuutettu allekirjoittamaan ja ratifioimaan tai hyväksymään tämä yleissopimus tai liittymään siihen. Tässä yleissopimuksessa oleva viittaus "sopimusvaltioon" tai "sopimusvaltioihin" muualla kuin 1 artiklan 2 kappaleessa, 3 artiklan 1 kappaleen b kohdassa, 5 artiklan b kohdassa, 23, 33 ja 46 artiklassa sekä 57 artiklan b kohdassa koskee myös alueellisia taloudellisen yhdentymisen järjestöjä. Tämän yleissopimuksen 24 artiklassa olevat viittaukset "sopimusvaltioiden enemmistöön" ja "yhteen kolmasosaan sopimusvaltioista" eivät koske alueellisia taloudellisen yhdentymisen järjestöjä.

3. Tämän yleissopimuksen allekirjoittaneet valtiot ja alueelliset taloudellisen yhdentymisen järjestöt ratifioivat sen.

4. Valtio tai alueellinen taloudellisen yhdentymisen järjestö, joka ei allekirjoita tätä yleissopimusta, voi hyväksyä sen tai liittyä siihen milloin tahansa.

5. Ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjat talletetaan tallettajaksi määrätyn Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön huostaan.

6. Tämä yleissopimus tulee voimaan kuudentenakymmenentenä päivänä siitä päivästä lukien, jona kolmaskymmenes ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu tallettajan huostaan, niiden valtioiden välillä, jotka ovat tallettaneet tällaisen asiakirjan. Alueellisen taloudellisen järjestön tallettamaa asiakirjaa ei lasketa mukaan tätä kappaletta sovellettaessa.

7. Muiden valtioiden ja alueellisten taloudellisen yhdentymisen järjestöjen osalta tämä yleissopimus tulee voimaan kuudentenakymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona kyseisen valtion tai järjestön ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu.

8. Tallettaja ilmoittaa kaikille allekirjoittajille ja sopimusvaltioille viipymättä:

a) jokaisesta tämän yleissopimuksen allekirjoittamisesta ja allekirjoittamispäivästä;

b) jokaisesta ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamisesta ja tallettamispäivästä;

c) tämän yleissopimuksen voimaantulopäivästä;

d) tämän yleissopimuksen mukaista korvausvastuun rajoittamista koskevien muutosten voimaantulopäivästä;

e) jokaisesta 54 artiklan mukaisesta irtisanomisesta.

54 artikla

Irtisanominen

1. Sopimusvaltio voi irtisanoa tämän yleissopimuksen ilmoittamalla siitä kirjallisesti tallettajalle.

2. Irtisanominen tulee voimaan 180 päivän kuluttua siitä päivästä, jona tallettaja on vastaanottanut ilmoituksen.

55 artikla

Suhde muihin Varsovan yleissopimuksen asiakirjoihin

Tämän yleissopimuksen määräykset ovat ensisijaisia mihin tahansa sääntöihin nähden, joita sovelletaan kansainvälisiin ilmailukuljetuksiin:

1. tämän yleissopimuksen sopimusvaltioiden välillä sillä perusteella, että nämä valtiot yhdessä ovat seuraavien asiakirjojen sopimuspuolina:

a) Varsovassa 12 päivänä lokakuuta 1929 allekirjoitettu eräiden kansainvälistä ilmailukuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistämistä koskeva yleissopimus (jäljempänä Varsovan yleissopimus);

b) Varsovassa 12 päivänä lokakuuta 1929 allekirjoitetun eräiden kansainvälistä ilmailukuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistämistä koskevan yleissopimuksen muuttamisesta tehty pöytäkirja, joka on tehty Haagissa 28 päivänä syyskuuta 1955 (jäljempänä Haagin pöytäkirja);

c) Varsovan yleissopimusta täydentävä yleissopimus eräiden kansainvälistä ilmailukuljetusta, jonka suorittaa toinen kuin sopimuksen tehnyt rahdinkuljettaja, koskevien sääntöjen yhtenäistämistä, joka on allekirjoitettu Guadalajarassa 18 päivänä syyskuuta 1961 (jäljempänä Guadalajaran yleissopimus);

d) Guatemala Cityssä 8 päivänä maaliskuuta 1971 allekirjoitettu pöytäkirja Varsovassa 12 päivänä lokakuuta 1929 allekirjoitetun, Haagissa 28 päivänä syyskuuta 1955 tehdyn pöytäkirjalla muutetun, eräiden kansainvälistä ilmailukuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistämistä koskevan yleissopimuksen muuttamisesta (jäljempänä Guatemala Cityn pöytäkirja);

- e) Varsovassa 12 päivänä lokakuuta allekirjoitetun, Haagin ja Guatemala Cityn pöytäkirjoilla muutetun, eräiden kansainvälistä ilmakuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistämistä koskevan yleissopimuksen muuttamisesta tehdyt lisäpöytäkirjat 1–3 ja Montrealin neljäs pöytäkirja, jotka on allekirjoitettu Montrealissa 25 päivänä syyskuuta 1975 (jäljempänä Montrealin pöytäkirjat); tai
2. yksittäisen tämän yleissopimuksen sopimusvaltion alueella sillä perusteella, että tämä valtio on yhden tai useamman edellä olevassa a–e kohdassa tarkoitettujen asiakirjan sopimuspuolena.

56 artikla

Valtiot, joissa on useampi kuin yksi oikeusjärjestelmä

1. Jos jossakin valtiossa on kaksi tai useampia alueita, joilla sovelletaan erilaisia oikeusjärjestelmiä tämän yleissopimuksen alaan kuuluvien asioiden osalta, se voi allekirjoittaessaan, ratifioidessaan tai hyväksyessään tämän yleissopimuksen tai liittyessään siihen antaa selityksen, jonka mukaan tätä yleissopimusta sovelletaan kaikkiin sen alueisiin tai ainoastaan yhteen tai useampaan niistä, ja se voi muuttaa tätä selitystä antamalla uuden selityksen milloin tahansa.
2. Selitys toimitetaan tallettajalle, ja siinä mainitaan nimenomaisesti ne alueet, joihin yleissopimusta sovelletaan.

3. Sellaisen sopimusvaltion osalta, joka on antanut selityksen:

- a) tämän yleissopimuksen 23 artiklassa olevien ”kansallista valuttaa” koskevien viittausten katsotaan tarkoittavan tämän valtion kyseessä olevan alueen valuttaa; ja
- b) tämän yleissopimuksen 28 artiklassa olevan ”kansallista lainsäädäntöä” koskevan viittauksen katsotaan tarkoittavan tämän valtion kyseessä olevan alueen lainsäädäntöä.

57 artikla

Varaumat

Tähän yleissopimukseen ei saa tehdä varaumia, mutta sopimusvaltio voi milloin tahansa selittää tallettajalle osoitetulla ilmoituksella, että tätä yleissopimusta ei sovelleta:

- a) kansainvälisiin ilmakuljetuksiin, joita kyseinen sopimusvaltio suorittaa suoraan muuhun kuin kaupalliseen tarkoitukseen täysivaltaisen valtion tehtäviin ja velvollisuuksiin liittyen; ja/tai
- b) henkilöiden, tavarain ja matkatavaran kuljetukseen sen sotilasviranomaisille ilma-aluksilla, jotka kyseinen sopimusvaltio on rekisteröinyt tai vuokrannut ja joiden koko kapasiteetti on varattu näiden viranomaisten toimesta tai puolesta.

TÄMÄN VAKUUDEKSI allekirjoittaneet täysivaltaiset edustajat, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen.

TEHTY Montrealissa 28 päivänä toukokuuta 1999 englannin, arabian, kiinan, ranskan, venäjän ja espanjan kielellä, kaikkien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset. Tämä yleissopimus talletetaan Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön arkistoon, ja tallettaja toimittaa siitä oikeaksi todistetut jäljennökset kaikille tämän yleissopimuksen sopimusvaltioille, sekä kaikille Varsovan yleissopimuksen, Haagin pöytäkirjan, Guadalaran yleissopimuksen, Guatemala Cityn pöytäkirjan ja Montrealin pöytäkirjojen sopimusvaltioille.

LIITE B

Julistus Euroopan yhteisön toimivallasta tiettyjen kansainvälistä ilmakuljetusta koskevien sääntöjen yhtenäistämistä 28 päivänä toukokuuta 1999 tehdyn yleissopimuksen (Montrealin yleissopimuksen) soveltamisalaan kuuluvissa kysymyksissä

1. Montrealin yleissopimuksessa määrätään, että tietyn alueen täysivaltaisten valtioiden perustamat alueelliset taloudellisen yhdentymisen järjestöt, joilla on toimivaltaa tietyissä tämän yleissopimuksen alaan kuuluvissa asioissa, voivat tulla sen sopimuspuoliksi.
2. Euroopan yhteisön jäsenvaltiot ovat tällä hetkellä Belgian kuningaskunta, Tanskan kuningaskunta, Saksan liittotasavalta, Helleenien tasavalta, Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta, Irlanti, Italian tasavalta, Luxemburgin suurherttuakunta, Alankomaiden kuningaskunta, Itävallan tasavalta, Portugalin tasavalta, Suomen tasavalta, Ruotsin kuningaskunta ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta.
3. Tätä julistusta ei sovelleta niihin jäsenvaltioiden alueisiin, joihin ei sovelleta Euroopan yhteisön perustamissopimusta, eikä se vaikuta kyseisten jäsenvaltioiden näiden alueiden puolesta ja eduksi mahdollisesti antamiin säädöksiin tai lausuntoihin.
4. Euroopan yhteisön jäsenvaltiot ovat siirtäneet yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvista kysymyksistä yhteisölle toimivallan matkustajan kuolemantapaukseen tai fyysiseen loukkaantumiseen liittyvän korvausvastuun osalta. Jäsenvaltiot ovat siirtäneet toimivallan myös myöhästymisestä johtuvaan vahinkoon ja matkatavaroiden tuhoutumiseen, katoamiseen, vahingoittumiseen tai viivästymiseen kuljetuksen aikana liittyvän korvausvastuun osalta⁽¹⁾. Tämän vuoksi yhteisö antaa tällä alalla asianmukaiset säännöt ja säännökset (joiden täytäntöönpanon valvonnasta jäsenvaltiot vastaavat) ja sen toimivaltaan kuuluu osallistuminen ulkoisiin toimiin yhteisön ulkopuolisten maiden tai toimivaltaisten organisaatioiden kanssa.
5. Toimivalta, jonka jäsenvaltiot ovat siirtäneet yhteisölle EY:n perustamissopimuksen mukaisesti, on luonteeltaan jatkuvasti kehittyvää. Perustamissopimuksen mukaisesti toimivaltaiset toimielimet voivat tehdä Euroopan yhteisön toimivallan laajuuden määrittelyä koskevia päätöksiä. Näin ollen Euroopan yhteisö varaa itselleen oikeuden muuttaa tätä julistusta vastaavasti ja ilman, että tämä muodostaa edellytystä toimivallan käyttämiselle Montrealin yleissopimuksessa käsitellyissä kysymyksissä.

⁽¹⁾ Tämä virke lisätään, jos asetuksen (EY) N:o 2027/97 muutos hyväksytään ennen Montrealin yleissopimuksen ratifiointia.